

УДК 342.95+351.74

DOI 10.33244/2617-4154.3(16).2024.138-147

Т. О. Мацелик,

д-р юрид. наук, професор

e-mail: 2012boot@ukr.net

ORCID ID 0000-0003-0354-4663;

М. О. Мацелик,

канд. юрид. наук, доцент,

Державний податковий університет

e-mail: macelyk50@ukr.net

ORCID ID 0000-0002-5281-4562

ДОСУДОВІ СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ У СФЕРІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Стаття присвячена досудовим способам вирішення публічно-правових спорів у сфері діяльності правоохоронних органів.

З'ясовано, що повноваження правоохоронних органів являють собою інструмент досягнення цілей – забезпечення охорони та захисту прав і свобод людини і громадянина, забезпечення державної безпеки, публічної безпеки та порядку, боротьби зі злочинністю, надання допомоги особам, які внаслідок стихійного лиха, військових дій або інших причин її потребують, а також попередження та профілактика правопорушень на принципах верховенства права, належного урядування тощо.

Систематизовано у групи за змістом норми, що визначають повноваження правоохоронних органів.

Акцентовано увагу на спорах, які виникають під час реалізації завдань правоохоронними органами, та способах їх досудового врегулювання.

Визначено, що поняття «публічно правовий спір» розглядається як спір, що виникає у сфері публічного права та стосується прав і обов'язків суб'єктів у сфері конституційного адміністративного, фінансового, податкового, митного права тощо.

Юрисдикційні повноваження правоохоронних органів спрямовані на створення умов для додержання суб'єктами громадянського суспільства правових приписів та притягнення до юридичної відповідальності винних у порушенні законодавства суб'єктів із відшкодуванням шкоди, нанесеної юридичним та фізичним особам, державі. Також вони використовуються під час розв'язання спірних правовідносин, що виникають у результаті їхньої діяльності. Встановлено види досудового врегулювання публічно-правових спорів, що виникають у правоохоронній сфері, акцентовано увагу на особливостях процедур їх вирішення, що зумовлюють, як наслідок, потребу в проведенні службових розслідувань.

Ключові слова: посадові особи, правоохоронні органи, Національна поліція, податкова служба, митні органи, досудове врегулювання спору, адміністративна процедура, публічно правовий спір, адміністративно-юрисдикційні повноваження, медіація, адміністративне оскарження.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретичних засад адміністративно-правової науки, чинного законодавства дослідити особливості досудових способів вирішення публічно-правових спорів у сфері діяльності правоохоронних органів та сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо його подальшого вдосконалення.

Постановка проблеми. Перманентно режим воєнного стану, що триває в Україні, забезпечує встановлення жорстких умов функціонування суб'єктів господарської діяльності та органів публічної влади й одночасно встановлює суворіші правила – обмеження прав і свобод людини, що часто призводить до їх порушення. Водночас заради забезпечення державної та публічної безпеки, належного функціонування інституцій публічної влади з громадянським суспільством функціонують механізми гарантій законності, охорони та захисту прав і свобод людини та громадянина, одним із дієвих серед яких є інститут досудового вирішення публічно-правових спорів у сфері правоохоронної діяльності. Оновлення зазначених механізмів стало наслідком уніфікації та гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами з метою посилення євроінтеграційних процесів. У результаті трансформації з'являються нові інструменти, що суттєво відображається на юрисдикційних повноваженнях правоохоронних органів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові розвідки щодо інституту досудового вирішення публічно-правових спорів, охорони та захисту прав і свобод людини та громадянина здійснювались у контексті дослідження адміністративно-правового статусу, адміністративного оскарження тощо. Це, наприклад, праці таких учених-правників, як Л. С. Анохіна, Ю. П. Битяк, С. С. Білуга, І. О. Грибок, Л. Є. Кисіль, В. К. Колпаков, Т. О. Коломоєць, О. В. Кузьменко, Д. В. Лученко, Р. Миронюк, О. О. Салманова, Л. Сало, Р. В. Сінельнік, А. О. Собакарь, В. П. Тимошук та інших. Однак, зважаючи на суттєві зміни в адміністративному законодавстві за період воєнного стану, вони неминуче потребують наукового осмислення.

Виконання правоохоронних функцій у державі здійснюють різні органи та установи, зокрема Національна поліція України, як центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству через забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1]; Служба безпеки України, як державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України [2]; Національна гвардія України, як військове формування з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від кримінальних та інших протиправних посягань, охорони громадської безпеки і порядку

та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами – із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій [3]; Державна прикордонна служба України, яка є правоохоронним органом спеціального призначення [4]; Управління державної охорони України – орган, який є державним правоохоронним органом спеціального призначення, підпорядкованим Президентові України та підконтрольним Верховній Раді України тощо [5].

Варто зазначити, що аналіз чинного законодавства дає підстави стверджувати, що законодавчі та нормативні акти безпосередньо правоохоронними визначають не всі органи, які виконують функції правової охорони, зокрема митні органи, органи державної податкової служби законодавчо таким статусом не наділені, водночас Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» визначає, що правоохоронні органи – органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, Бюро економічної безпеки України, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції [6]. З таким визначенням чи переліком складно однозначно погодитись, адже правозастосовні функції здійснюють практично всі органи виконавчої влади, інші державні органи, а також органи місцевого самоврядування, інша справа – правоохоронні функції, таких суб'єктів значно менше. Як слушно зазначають вчені, досліджуючи адміністративну діяльність правоохоронних органів під час забезпечення публічного порядку та безпеки в період воєнного стану крізь призму принципу верховенства права, «інституційне забезпечення публічного порядку та безпеки здійснюється системою суб'єктів, яка складається з правоохоронних органів, органів з правоохоронними функціями та судів» [7, с. 48].

Аналіз законодавства, що регулює правовий статус органів, які, однозначно, мають статус правоохоронних, дає змогу зробити висновок, що повноваження правоохоронних органів являють собою інструмент досягнення цілей – забезпечення охорони та захисту прав і свобод людини й громадянина, забезпечення державної безпеки, публічної безпеки та порядку, боротьби зі злочинністю, надання допомоги особам, які внаслідок стихійного лиха, військових дій або інших причин її потребують, а також попередження та профілактика правопорушень на принципах верховенства права, належного урядування тощо.

За своїм змістом норми, що визначають такі повноваження, варто систематизувати в групи: а) норми, якими встановлюється мета, принципи, правові та морально-етичні стандарти правоохоронної діяльності; б) норми, якими визначається право посадових осіб правоохоронних органів на доступ до документальних, інформаційно-комунікаційних, фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів фізичних осіб, юридичних осіб приватного та публічного права; в) норми заборонного та обмежувального характеру, зокрема антикорупційні, які визначають можливості дій

суб'єктів правоохоронної системи під час реалізації завдань; г) норми юрисдикційного характеру, що визначають процедури застосування санкцій за порушення у підвідомчій сфері та досудового врегулювання спорів.

У результаті реалізації повноважень посадовими особами правоохоронних органів часто виникають публічно-правові спори, досудові способи вирішення яких доцільно розглянути детальніше.

Поняття публічно-правового спору визначено в п. 2 ч. 1 ст. 4 Кодексу адміністративного судочинства України через ознаки, а саме спір визнається публічно-правовим, якщо:

– однією стороною є сторона, що здійснює публічно-владні управлінські функції, зокрема на виконання делегованих повноважень, а предмет спору стосується виконання чи невиконання стороною цих функцій;

– наявність у суб'єкта владних повноважень компетенції щодо надання адміністративних послуг, а предмет спору стосується їх надання або ненадання;

– однією стороною є суб'єкт виборчого процесу або процесу референдуму, а предмет спору стосується порушення права цієї сторони з боку суб'єкта владних повноважень [8].

Великий енциклопедичний юридичний словник публічно-правовий спір визначає як вид правових спорів, що виникає між учасниками публічно-правових відносин у зв'язку з порушенням, застосуванням чи тлумаченням норм публічних галузей права. Серед характеристик таких спорів називають: а) його предметом є спір про права та обов'язки суб'єктів публічно-правових відносин, що стосується реалізації владних повноважень; б) орган (посадова особа), наділена публічно-владними повноваженнями, є обов'язковою стороною спору; в) підставою виникнення спірних публічно-правових відносин є факт порушення одним з учасників публічно-правових відносин загальнообов'язкових правил або факт реалізації правообов'язку, пов'язаного з реалізацією публічно-владних повноважень, унаслідок чого виникає право звернення до суду із правовою вимогою (вимогами); г) як законодавчу основу вирішення покладено право на оскарження неправомірних дій, що охоплює три правочинності: право на захист суб'єктивних прав від будь-якого незаконного зазіхання чи обмеження; право вимагати від держави, її органів дотримуватись і охороняти гарантовані законом права, свободи, інтереси; право звернутися до примусової сили держави для захисту прав і законних інтересів від неправомірних дій (бездіяльності) суб'єктів публічно-правових відносин; д) вирішується в межах певних правових процедур компетентним юрисдикційним органом (органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, судами загальної юрисдикції, зокрема спеціалізованими адміністративними судами) через визнання неправомірним та/або незаконним нормативно-правового чи індивідуального адміністративного акта й відновлення порушеного права [9, с. 771].

Так, поняття «публічно-правовий спір» розглядається як спір, що виникає у сфері публічного права та стосується прав і обов'язків суб'єктів у сфері конституційного адміністративного, фінансового, податкового, митного права тощо.

Варто зауважити, що досить тривала історія формування, дослідження й обґрунтування поняття та різновидів публічно-правових спорів зовсім не свідчить про

наявність чіткого, точного і єдиного наукового розуміння й існування однозначної доктринальної позиції щодо з'ясування його сутності.

Виникнення публічно-правових, адміністративно-правових спорів, зокрема у сфері правоохоронної діяльності, вимагає їх належного врегулювання.

Право на адміністративне оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень є важливим і необхідним механізмом досудового врегулювання спору між приватним суб'єктом та посадовою особою відповідного органу.

Вирішення таких спорів у межах досудового врегулювання дає можливість фізичним та юридичним особам захистити свої інтереси, ідентифікувати недоліки в роботі органів державної влади та своєчасно їх усувати, економити час і сили.

Верховний Суд (постанова від 26 березня 2020 року у справі № 1.380.2019.002643) визначив, що досудове врегулювання спору – це вчинення сукупності дій, за допомогою яких юридичний конфлікт вирішується без звернення до суду через досягнення угоди між сторонами або відмови однієї або обох сторін від взаємних претензій. Застосування або незастосування інституту досудового врегулювання спорів є виключним правом особи, за винятком встановлених у законі випадків [10].

Метою досудового врегулювання спорів є подолання спірної ситуації, нівелювання негативних наслідків існування суперечок між сторонами в найбільш оперативний і прийнятний для сторін спосіб. У такому значенні категорія «досудовий» охоплює і процедури, які застосовуються під час здійснення альтернативного вирішення спорів і позасудових способів, проте з єдиною умовою – їх застосування здійснюється до того моменту, як має розпочатись судовий процес [11, с. 47].

Аналізуючи законодавство та практику його застосування, вчені Т. О. Коломєць, Р. В. Миронюк, А. А. Шарая виокремлюють різні альтернативні процедурні форми досудового та позасудового врегулювання адміністративно-правових спорів: 1) здійснення адміністративних процедур оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень відповідно до Закону України «Про звернення громадян»; 2) здійснення адміністративних процедур оскарження адміністративного акта суб'єкта владних повноважень відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру»; 3) медіації – позасудова процедура врегулювання публічно-правового конфлікту (спору), яка здійснюється за допомогою (посередництвом) медіатора; 4) досягнення податкового компромісу під час вирішення податкових спорів відповідно до Податкового кодексу України; 5) адміністративне оскарження рішень у справах про адміністративні правопорушення у порядку визначено Кодексом України про адміністративні правопорушення та Митним кодексом України [12, с. 539].

Такий деталізований, широкий підхід вчених свідчить про недостатню нормативну уніфікацію процедур адміністративного оскарження, з однієї сторони, та наявність, відносно, нової, ще недостатньо апробованої на практиці правової форми – медіації.

Плюралізм процедурно правових форм досудового вирішення публічно-правових спорів дає змогу визначити особливості кожної з них, а саме: а) підстава виникнення спору; б) встановлення нормативної процедури вирішення спору; в) наявність арбітра, статус якого залежить від різновиду досудової процедури; г) наявність правових

наслідків здійснення процедури, з однієї сторони, для обох сторін спору, а з іншої – для суб'єкта владних повноважень. Зважаючи на те, що в правоохоронних органах результати досудового вирішення спору не на користь суб'єкта владних повноважень можуть породжувати провадження зі службового розслідування.

Зазначений перелік процедурних форм досудового врегулювання публічно-правових спорів варто згрупувати. До першої групи потрібно віднести процедури адміністративного оскарження – як форми відновлення суб'єктивних публічних прав фізичних та юридичних осіб, гарантії захисту прав та свобод людини і громадянина, що здійснюються на основі законів України «Про звернення громадян», «Про адміністративну процедуру», КУпАП, Митного кодексу України, Податкового кодексу України.

Другою групою досудового або позасудового вирішення публічно-правових спорів є медіація – позасудова процедура врегулювання конфлікту (спору), яка здійснюється за допомогою (посередництвом) медіатора як спеціально підготовленої нейтральної, незалежної, неупередженої фізичної особи, яка проводить медіацію. Закон «Про медіацію» (п. 4 ч. 1 ст. 1) зазначає, що «медіація – це позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) за рахунок переговорів» [13]. Учені з кримінального права зазначають, що передумовами для застосування медіації у кримінальних провадженнях України є інститути дійового каюття та примирення винного з потерпілим, які закріплені в положеннях статей 45 та 46 КК України. На практиці реальне застосування положення, закріпленого в ст. 46 КК України, можливе за допомогою медіації, яка є однією із форм відновного правосуддя [14, с. 109–110].

Професор кафедри криміналістики О. В. Ковальова стверджує, що одним із вагомих аргументів на користь застосування медіації в сфері правосуддя є сприяння розвантаженню судів. Водночас вчена наголошує, що цей аргумент може бути застосований і до правоохоронної системи. Так, поліцейські підрозділи на сьогодні зазнають не меншої завантаженості й потребують пошуку альтернативних способів вирішення конфліктів, з якими щодня стикаються практично всі поліцейські [15, с. 98].

Учена підсумовує, що поліцейські в медіації можуть виконувати функцію і медіатора й навпаки, та виокремлює такі напрями:

- інформування про процес медіації учасників конфлікту;
- направлення учасників конфлікту на медіацію;
- використання окремих елементів медіації в повсякденній діяльності;
- взяття участі у відновних процесах у громадах, здійснення фасилітації, посередництва;
- застосування медіації у випадку надходження скарги на дії / бездіяльність поліцейського. [16, с. 100].

Натомість вчені виокремлюють чинники допустимості використання медіативних технологій за певними категоріями публічно-правових спорів, зокрема: відсутня пряма заборона на проведення медіації; предмет і зміст спору не суперечать моральності й публічному порядку; спір не зачіпає інтересів осіб, які не беруть участі в медіації;

законом допускається можливість укладення мирової угоди за такою категорією справ [17, с. 124], та визначають перевагу такого способу вирішення справи, що, на відміну від судового рішення, в якому характерна позиція, коли один суб'єкт виграв, а інший – програв. Система засобів альтернативного вирішення юридичних спорів характеризується позицією, коли відсутня сторона, що програла [18, с. 127].

Висновки. У результаті аналізу чинного законодавства України, а також адміністративно-правової доктрини встановлено, що повноваження правоохоронних органів являють собою інструмент досягнення цілей – забезпечення охорони та захисту прав і свобод людини й громадянина, забезпечення державної безпеки, публічної безпеки та порядку, боротьби зі злочинністю, надання допомоги особам, які внаслідок стихійного лиха, військових дій або інших причин її потребують, а також попередження та профілактика правопорушень на принципах верховенства права, належного урядування тощо.

За своїм змістом норми, що визначають такі повноваження, варто систематизувати у групи: а) норми, якими встановлюється мета, принципи, правові та морально-етичні стандарти правоохоронної діяльності; б) норми, якими визначається право посадових осіб правоохоронних органів на доступ до документальних, інформаційно-комунікаційних, фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів фізичних осіб, юридичних осіб приватного та публічного права; в) норми заборонного та обмежувального характеру, зокрема антикорупційні, які визначають можливості дій суб'єктів правоохоронної системи під час реалізації завдань; г) норми юрисдикційного характеру, що визначають процедури застосування санкцій за порушення в підвідомчій сфері та досудового врегулювання спорів.

Плюралізм процедурно правових форм досудового вирішення публічно-правових спорів дає змогу визначити особливості кожної з них, а саме: а) підстава виникнення спору; б) встановлення нормативної процедури вирішення спору; в) наявність арбітра, статус якого залежить від різновиду досудової процедури; г) наявність правових наслідків здійснення процедури, з одного боку, для обох сторін спору, а з іншого – для суб'єкта владних повноважень, зважаючи на те, що в правоохоронних органах результати досудового вирішення спору не на користь суб'єкта владних повноважень можуть породжувати провадження зі службового розслідування.

Перелік процедурних форм досудового врегулювання публічно-правових спорів запропоновано згрупувати на процедури, що здійснюються в межах адміністративного оскарження та процедури, що здійснюються на основі медіації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
2. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 року № 2229-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
3. Про Національну гвардію України : Закон України від 13 березня 2014 року № 876-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>

Мацелик Т. О., Мацелик М. О. Досудові способи вирішення публічно-правових спорів у сфері діяльності правоохоронних органів

4. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 3 квітня 2003 року № 661-IV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15?find=1&text=правоохорон#w1_2

5. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб : Закон України від 4 березня 1998 року № 160/98-ВР. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160/98-%D0%B2%D1%80?find=1&text=%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%BE%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD#w1_1

6. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23 грудня 1993 року № 3781-XII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12?find=1&text=%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%BE%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD#w1_2

7. Мацелик Т. О., Мацелик М. О. Адміністративна діяльність правоохоронних органів при забезпеченні публічного порядку та безпеки в період воєнного стану: кризь призму принципу верховенства права. *Ірпінський юридичний часопис*. 2023. Вип. 4 (13). С. 46–55.

8. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

9. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. Ю. С. Шемшученка. К. : Юридична думка, 2012. 1020 с.

10. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 17 квітня 2020 р. у справі № 520/6589/19. URL : https://protocol.ua/ru/postanova_kas_vp_vid_17_04_2020_roku_u_sprav_i_520_6589_19

11. Юхтенко Л. Р. Адміністративно-правові засади вирішення спорів, що впливають з публічно-правових відносин, у досудовому порядку : дис. ... доктора філософії права. Запоріжжя, 2020. 221 с.

12. Коломоєць Т. О., Миронюк Р. В., Шарая А. А. Сутність та зміст процедури досудового врегулювання адміністративно-правових спорів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 538–542.

13. Про медіацію : Закон України від 16 листопада 2021 року № 1875-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2022. № 7. Ст. 51.

14. Харченко З. Ю. Примирення винного з потерпілим за участі третьої нейтральної сторони – медіатора. *Право і суспільство*. 2013. № 6-2. С. 109–112.

15. Ковальова О. В. Роль медіації та інших альтернативних способів вирішення конфліктів в поліцейській діяльності. *Медіація в судовій, правоохоронній та правозахисній системах* : матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 30–31 травня 2019 р. Одеса : ОДУВС, 2019. 253 с.

16. Кубаєнко А. В. Процедура медіації як форма вирішення адміністративного спору. *Медіація в судовій, правоохоронній та правозахисній системах* : матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 30–31 травня 2019 р. Одеса : ОДУВС, 2019. 253 с.

17. Кузніченко С. Альтернативні способи вирішення правових спорів: закордонний досвід та українська модель. *Медіація в судовій, правоохоронній та правозахисній системах* : матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 30–31 травня 2019 р. Одеса : ОДУВС, 2019. 253 с.

REFERENCES

1. Pro Natsionalnu politsiiu: Zakon Ukrainy vid 2 lypnia 2015 roku № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
2. Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 25 bereznia 1992 roku № 2229-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
3. Pro Natsionalnu hvardiiu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13 bereznia 2014 roku № 876-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>
4. Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 3 kvitnia 2003 roku № 661-IV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15?find=1&text=правоохорон#w1_2
5. Pro derzhavnu okhoronu orhaniv derzhavnoi vlady Ukrainy ta posadovykh osib : Zakon Ukrainy vid 4 bereznia 1998 roku № 160/98-VR. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160/98-%D0%B2%D1%80?find=1&text=%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%BE%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD#w1_1
6. Pro derzhavnyi zakhyst pratsivnykiv sudu i pravookhoronnykh orhaniv : Zakon Ukrainy vid 23 hrudnia 1993 roku № 3781-XII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12?find=1&text=%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%BE%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD#w1_2
7. Matselyk T. O., Matselyk M. O. Administratyvna diialnist pravookhoronnykh orhaniv pry zabezpechenni publichnoho poriadku ta bezpeky v period voiennoho stanu: kriz pryзму pryntsyphu verkhovenstva prava. 2023. 4 (13). P. 46–55.
8. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 06.07.2005. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
9. Velykyi entsyklopedychnyi yurydychnyi slovnyk / za red. Yu. S. Shemshuchenka. K. : Yurydychna dumka, 2012. 1020 s.
10. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu vid 17 kvitnia 2020 r. u spravi № 520/6589/19. URL : https://protocol.ua/ru/postanova_kas_vp_vid_17_04_2020_roku_u_spravi_520_6589_19
11. Yukhtenko L. R. Administratyvno-pravovi zasady vyrishennia sporiv, shcho vplyvaiut z publichno-pravovykh vidnosyn, u dosudovomu poriadku : dys. ... doktora filosofii prava, Zaporizhzhia, 2020. 221 s.
12. Kolomoiets T. O., Myroniuk R. V., Sharaia A. A. Sutnist ta zmist protsedury dosudovoho vrehuliuvannia administratyvno-pravovykh sporiv. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. 2022. № 12. S. 538–542.
13. Pro mediatsiiu : Zakon Ukrainy vid 16 lystopada 2021 roku № 1875-IX. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2022. № 7. St. 51.
14. Kharchenko Z. Iu. Prymyrennia vynnogo z poterpilym za uchasti tretoi neitralnoi storony – mediatora. *Pravo i suspilstvo*. 2013. № 6-2. S. 109–112.
15. Kovalova O. V. Rol mediatsii ta inshykh alternatyvnykh sposobiv vyrishennia konfliktiv v politseiskii diialnosti. *Mediatsiia v sudovii, pravookhoronni ta pravozakhysni systemakh* : materialy Mizhn. nauk.-prakt. konf., m. Odesa, 30–31 travnia 2019 r. Odesa : ODUVS, 2019. 253 s.

16. Kubaienko A. V. Protsedura mediatsii yak forma vyrishennia administratyvnoho sporu. *Mediatsiia v sudovii, pravookhoronni ta pravozakhysni systemakh* : materialy Mizhn. nauk.-prakt. konf., m. Odesa, 30–31 travnia 2019 r. Odesa : ODUVS, 2019. 253 s.

17. Kuznichenko S. Alternatyvni sposoby vyrishennia pravovykh sporiv: zakordonnyi dosvid ta ukrainska model. *Mediatsiia v sudovii, pravookhoronni ta pravozakhysni systemakh* : materialy Mizhn. nauk.-prakt. konf., m. Odesa, 30–31 travnia 2019 r. Odesa : ODUVS, 2019. 253 s.

T. O. Matselyk, M. O. Matselyk. PRE-TRIAL METHODS OF RESOLVING PUBLIC-LEGAL DISPUTES IN THE FIELD OF LAW ENFORCEMENT AGENCIES

The article is devoted to pre-trial methods of resolving public - legal disputes in the field of law enforcement agencies.

It was found that the powers of law enforcement agencies are a tool for achieving goals – ensuring the protection and protection of human and citizen rights and freedoms, ensuring state security, public safety and order, fighting crime, providing assistance to persons who, as a result of natural disasters, military operations or other reasons require it, as well as the prevention and prevention of offenses based on the principles of the rule of law, good governance, etc.

Attention is focused on disputes that arise during the implementation of tasks by law enforcement agencies and methods of their pre-trial settlement.

It was determined that the concept of a public legal dispute is considered as a dispute that arises in the field of public law and concerns the rights and obligations of subjects in the field of constitutional administrative, financial, tax, customs law, etc.

Jurisdictional powers of law enforcement agencies are aimed at creating conditions for civil society subjects to comply with legal prescriptions and bring to legal responsibility subjects guilty of violating the legislation with compensation for damage caused to legal entities and individuals, the state. They are also used in the resolution of disputed legal relations arising as a result of their activities. The types of pre-trial settlement of public-law disputes arising in the law enforcement sphere have been established, attention has been focused on the peculiarities of their resolution procedures, which cause, as a result, the need for official investigations.

Keywords: *officials, law enforcement agencies, National Police, tax service, customs authorities, pre-trial dispute settlement, administrative procedure, public legal dispute, administrative and jurisdictional powers, mediation, administrative appeal.*

Стаття надійшла до редколегії 22 серпня 2024 року